

Nr 54.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om upptagande av en särskild skatt på exportens devalveringsvinster.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 202, av herr *Persson* i Landafors m. fl. har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt förslag om upptagande av en särskild, starkt progressiv skatt på exportens devalveringsvinster och förelägger riksdagen detta».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Av innehållet i den förevarande motionen må här återgivas följande.

Vid Arosmässan i Västerås föregående höst hade finansministern framhållit, att devalveringen väntades fördyra importen med cirka 700 milj. kronor medan exporten kunde påräkna prisstegringar, som höjde vinsten med 400 å 500 milj. kronor. I Bilaga 1 till statsverkspropositionen — Konjunkturläget — hade ett senare försök gjorts att uppskatta konsekvenserna av devalveringen. Så mycket vore alltså klart, att importen underginge en väsentlig fördyring och att exportörerna åtminstone en tid framåt skulle erhålla stora extravinster genom de automatiska prisstegringar, som bleve följden av valutornas omräkning i samband med devalveringen. Genom subventionsbeslut skulle de direkta prisstegringarna på importen av konsumtionsvaror bäras av skattebetalarna. Enligt förklaringar som avgivits vore det meningen, att konsumenterna senare skulle direkt betala fördyringen av importen. Det vore naturligt, vilket också finansministern erkände i ett interpellationssvar i andra kammaren den 9 december 1949, att exportens extravinster finge hjälpa till att bära kostnaderna för den fördyrade importen, så mycket mer som det enda verkliga skälet som angivits för devalveringen varit hänsynen till exportindustriens möjligheter att hävda sig i den allt hårdare konkurrensen. Trots detta hade regeringen avstått från åtgärder i syfte att låta de särskilda exportvinsterna bidra till att betala den fördyrade importen. Anledningen till denna uraktlåtenhet vore, förklarade finansministern i samma interpellationssvar, hänsyn till önskvärdheten att främja exporten, särskilt till hårdvalutaländerna. Det anförda skälet vore icke hållbart. De priser, som exportörerna hade redan före devalveringen, hade varit så höga, att de utgjorde stimulans nog till att exportera varor till

berörda marknader. Nu bleve det i stället en hög prisstegring, som påminde om extravinsterna under krigskonjunkturen. Precis samma motivering som för krigskonjunkturskatten kunde nu anföras för att ta ut dessa exportens extravinster i form av beskattning.

Utskottet. I den förevarande motionen har yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till upptagande av en särskild, starkt progressiv skatt på exportföretagens vinster till följd av devalveringen av den svenska kronan.

Såsom framgår av motionen har den däri berörda frågan behandlats i ett av chefen för finansdepartementet den 9 december 1949 i andra kammaren lämnat svar å en interpellation med samma syfte. Departementschefen yttrade därvid bl. a., att det kunde synas naturligt att kostnaderna för finansieringen av de beslutade subventionerna i anledning av devalveringen i första hand borde bäras av exportföretagen genom ianspråktagande i en eller annan form av deras ökade vinster. Regeringen hade emellertid vid övervägandet av denna fråga ansett sig böra taga hänsyn särskilt till angelägenheten av att främja vår export på hårdvalutamarknader och hade därför icke velat förorda åtgärder, som syftade till en särskild beskattning av dessa exportvinster, enär dessa strävanden därigenom skulle motverkas. Departementschefen framhöll i detta sammanhang även de mycket stora tekniska svårigheter, som måste uppkomma vid genomförandet av en särbeskattning av detta slag.

Utskottet vill för sin del erinra om att avsikten med devalveringen varit att främja exporten på hårdvalutaländerna. Att vid sådant förhållande underkasta devalveringsvinsterna en särskild beskattning synes utskottet icke böra ifrågakomma. De tekniska svårigheterna vid genomförandet av en särbeskattning av vinster av detta slag måste därjämte, såsom departementschefen framhållit, bliva mycket stora. Utskottet kan för egen del icke se någon framkomlig väg, varigenom storleken av sådana vinster skulle kunna fastställas vid taxeringen. På grund härav och då redan vid tillämpningen av gällande beskattningsgrunder en avsevärd del av dessa vinster torde tagas i anspråk för skatt, avstyrker utskottet den ifrågavarande motionen.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att motionen II: 202 av herr Persson i Landafors m. fl. om upptagande av en särskild skatt på exportens devalveringsvinster icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 maj 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Elon Andersson, Sjödahl, Velander, Heüman, Franzon, Niklasson, Falk, Werner och Damström; samt

från a n d r a kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund, Jonsson i Skedsbygd, Bladh, Gunnarsson, Allard, Kärrlander, Strandh, Nilsson i Svalöv och Äqvist.
